

Grethe Bergendahl med tre unge håp for kennel Marsten; fra venstre NV04 Marstens Amanda, Marstens Naughty But Nice og Junior Amsterdamvinner-04 Waggy's Dutch Commander (Foto: Stine Bøe)

Et suksessrikt hundeliv

Ei ti år gammel jente er med på revejakt med sine ruhårede fox terriere.

Ei tenåringsjente lærer trimming og handling hos engelske oppdrettere.

En dame får Bamse med en hund hun fikk etter mange års lengten.

Av Stine Bøe

I 1929 ble kennelnavnet Marsten registrert av Martin Steenersen. Han jaktet med og oppdrettet settere, pointere, harehunder og ruhårede fox terriere.

Hans datter, Grethe, var med på alt som hadde med hund å gjøre. Hun var i valpekassa, og hun var på jakt.

I 1931 importerte Steenersen en ruhåret fox terrier fra England; Watteau Jane.

Grethe Steenersen fikk sin egen fox i 1946; Marstens Knoll, et barnebarn av Jane. Det ble starten på Grethes suksessfulle liv med ruhåret fox terrier. Hun giftet seg etter hvert, og ble Grethe Bergendahl.

Utstilling i slakterhuset

- Far ville ha gode jakthunder. Favoritten hans var schweizerstøvere. Fox terrier ble brukt på revejakt. Men selv om han først og fremst jaktet, skulle det også være pene hunder, understreker Grethe Bergendahl.

Første gangen hun viste hund på utstilling var i 1946, det var engelske setteren Marstens Pan.

Da hun begynte å stille ut var det få utstillinger. Norsk Kennel Klub arrangerte én utstilling i året. Det var ikke championklasse, og cert'et gikk til vinneren. Utstillingen gikk over to helger. Grethe husker utstillinger i slakterhuset på Grønlands Torg. De måtte møte opp tidlig lørdag morgen for å innlosjere hundene i bur og båser. På lørdagen ble kyr leid forbi ringene. Etter hvert hørte de skuddene.

- Vi måtte være der hele weekenden hunden skulle stille. Kritikkene ble hengt opp over hvert bur, slik at alle kunne se hvordan det hadde gått. Hvis vi ville ha med hunden hjem over natten måtte vi betale et depositum som vi fikk tilbake søndag morgen når vi stemplet inn.

Over: 1948 - Grethe med fox terrierne Marstens Knoll, Lille Jane og Trulte. Under: 1949 - Grethe viser Knoll på Norsk Terrier Klubs utstilling.

Hun synes det var en publikumsvennlig utstillingsform. De som kom fikk sett alle påmeldte raser, i motsetning til dagens utstillinger. Grethe så og lærte mye om de forskjellige rasene.

90 championer

Grethe hadde sitt første kull med ruhåret fox terrier i 1949, og overtok da farens kennelnavn. I 1950 fikk Marstens Knoll kennelklubbcertet og ble norsk og dansk utstillingschampion. Rundt 90 Marstenfox'er har fått championatet. I tillegg kommer importene.

Venninnen Turid Moen jobbet i kennelklubben. Etter skoletid hjalp Grethe til med å håndveve stensilmaskinen i registreringsavdelingen. Betalingen var gratis registrering av egne kull.

1953/1954 hadde hun et studieår i England. Først var hun på Bellmead kennel, en skole hvor man ble veterinærassistent eller kennelmaid.

- Vi måtte betale mye på skolen for å studere der, men jobbet som slaver. Far syntes dette hørtes trygt ut.

Grethe Bergendahl dømte ruhåret fox terrier på Crufts i 2002. Der satte hun opp GB.S.Uch Fairwyre Commander at Grambrae til BIR, som senere også vant gruppa. Grethe forelsket seg helt i Ben, og fikk senere låne ham.

Men etter fire måneder ville ikke Grethe være der, og flyttet til Roundway terrierkennel. Det var et vellykket opphold. Med seg hjem hadde hun en drektig tisper.

Slo schäferne i lydighet

Få vet at Grethe Bergendahl har bakgrunn også fra brukshundmiljøet.

- Knoll var en uoppdragen og forferdelig hund, og far sa at hvis jeg ikke fikk oppdratt Knoll så måtte han avlives. Det var harde ord for ei lita jente, minnes hun. Det bar rett på dressurkurs hos "Snekker'n". På kurset gikk også en sønn av Knoll. De to ekvipasjene begynte å konkurrere, men den gang var det kun brukshundkonkurranser de kunne være med på. De debuterte i Moss, og schäferfolket fikk seg en god latter da to fox terriere kom. Men da Marstens Knoll og Marstens Teddy endte som en og to stoppet latteren fort.

- Du må ikke tro at de fikk hoppe lavere enn schäferhundene. Det ble ikke firet en millimeter!

Senere startet NKK med obediencekonkurranser, som lydighet het da det kom til landet, på utstillingen. I den første konkurransen på Frogner Stadion ble Teddy nummer 1 og Knoll 2.

Flere raser

Mange forbinder navnet Grethe Bergendahl med ruhåret fox terrier, men det er mange andre raser som har vært en del av hennes lange hundeliv. Det har vært et kontinuerlig hundengasjement fra fødselen av. Mann og barn har ikke satt noen stopper, tvert imot. Da Grethe Steenersen ble Grethe Bergendahl, giftet hun seg med en jeger. Dermed fortsatte Marstenkennelen oppdrett av settere. Også engelske foxhounds var hun med å importere og oppdrettet.

Grethe Bergendahl med sine to ruhårede fox terriere med den nye fargen brun/hvit. Til venstre Cedarbriar Coeur De Catherine og til høyre sønnen Marstens Gingerale (Foto: Stine Bøe)

Hennes to døtre er også bitt av hundegalskapen. Rikke driver med siberian huskies, både oppdrett, utstilling og løp. Hanne driver med ruhåret fox terrier og cavalier king charles spaniel. Slik har mor Bergendahl blitt godt kjent med flere raser.

Trio med unikt samarbeid

Det registreres mellom 15 og 25 fox terriere hvert år. For å unngå innavl har Grethe Bergendahl alltid vært opptatt av å få inn nytt blod. På 1960-tallet importerte hun i kompaniskap en drektig tisper. Denne var også fra Roundway, og paret med Englands beste fox. Hun beholdt valpen Mary Poppins - Snipp, som ble et unikum avlsmessig.

- I dag har jeg ikke noe av hennes blod i mitt oppdrett, men alt som Hanne har kan ledes tilbake til Snipp.

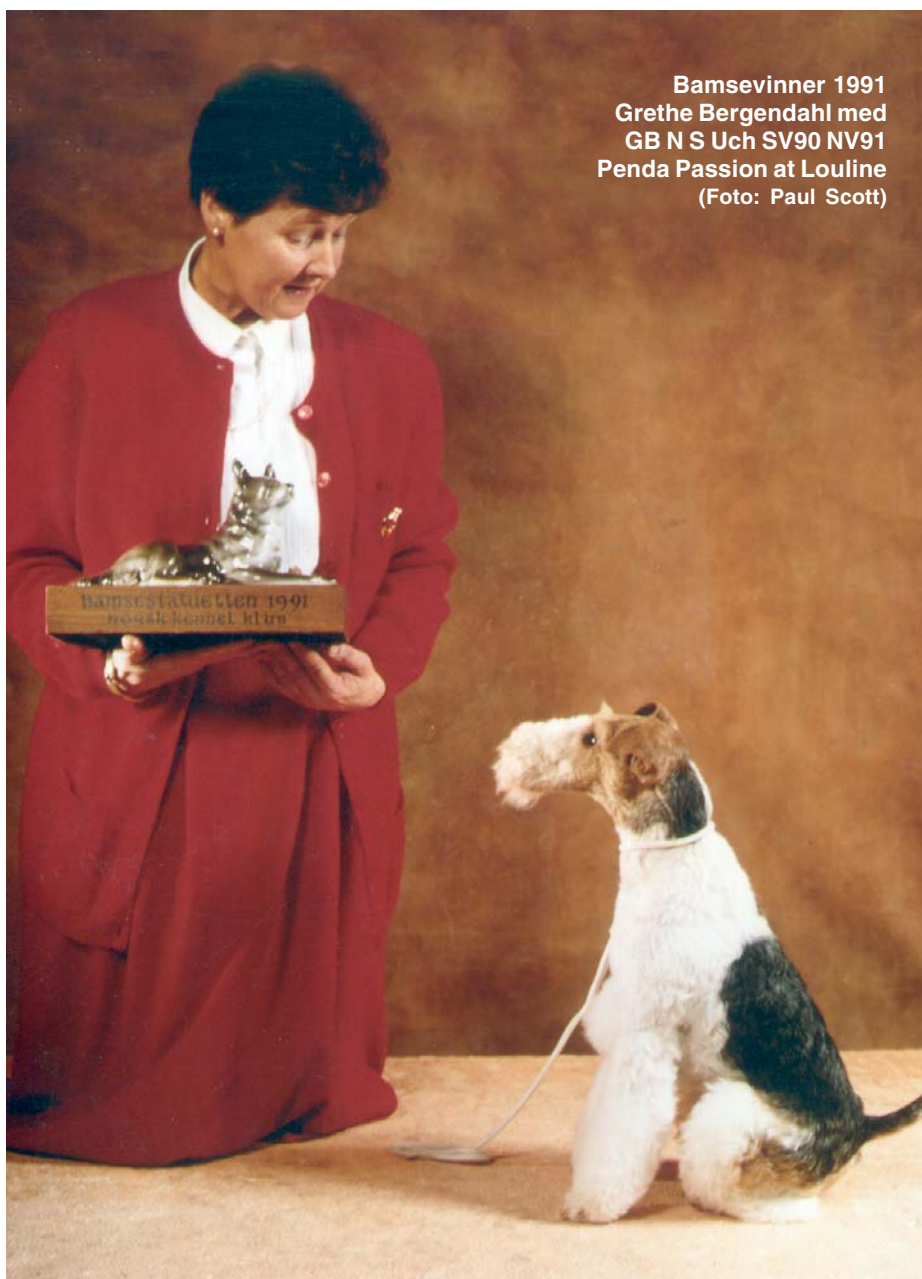
Å importere hunder krever mange ressurser, ikke minst økonomisk. I over tyve år samarbeidet hun med to andre foxoppdrettere; Ragnar Kjølstad og Silva Kolstø (Silverling kennel). Trioen importerte fox'er med topp blod, de fleste fra England. I 1967 kom GB N S Uch Gosmore Kirkmoor Satisfaction. I 1968 ble han nummer tre på NKKs Bamseliste, året etter nummer to.

- Han betydde enormt mye avlsmessig. Han hevet standarden på ruhårene i Norge og Sverige.

Trioen var alltid gode venner, jobbet bra sammen og hadde aldri et vondt ord å si om eller til hverandre. Med halekuperingsforbudet ville ikke Silva Kolstø drive avl mer og Kjølstad stoppet på grunn av alder.

- Uten vårt samarbeid hadde vi ikke hatt den kvaliteten på rasen som vi har i dag, mener Grethe.

Bamsevinner 1991
Grethe Bergendahl med
GB N S Uch SV90 NV91
Penda Passion at Louline
 (Foto: Paul Scott)

Bamsevinner 1991

Grethe Bergendahl er stolt av 1991, da GB N S Uch SV90 NV91 Penda Passion at Louline ble Bamsevinner.

- Jeg hadde alltid ønsket meg en fox fra Penda kennel. De drev et lite oppdrett, men hadde stjerner. I 1990 fikk jeg spørsmål om jeg ville overta en fem år gammel Penda-tispe fra Louline kennel i England. Hun var fra det som ble det siste kullet til kennelen, og hadde bra avkom i England.

Det året prioriterte Grethe å stille Int N S Uch NV90 Louline Head for Heights, som konkurrerte høyt oppe på Bamselisten og ble Årets Terrier. Året etter nådde hun helt til topps med Passion. Syv år gammel ble hun Bamsevinner, og deretter parett med Int GB Am N S Uch NV93 Louline Heartbreaker, Årets terrier 1993. Det ga seks valper. En døde etter å ha spist metall, de andre ble championer: Marstens Billabong, Boomerang, Buffalo Billy, Miss B-Amalie og Black Bewdie.

Sistnevnte ble mor til årets terrier i 1997, Int Nord Uch NV97 Marstens Bill O'the Ball, og mormor til årets terrier 2000, Int Nord Uch NV00 Marstens Busy.

Alt i alt har Grethe Bergendahl eid 13 Årets terriere - en konkurranse Norsk Terrier Klub baserer på gruppeplusseringer. Grethe har avlet på det beste. I 1992 ble Int N S Uch NV92 Marstens Puppert On A String årets terrier, datter av Louline Head For Heights. I 1995 og 1997 vant sønnen hennes Int Nord Uch NV95 EUV97 NordV98 Marstens Wonky Monkey. Kanskje den beste fox'en hun har hatt. Og i 2002 vant hans datter, Int N S Uch NV02 NordV02 Marstens Maren Marekatt.

I fjor ble et barnebarn av Black Bewdie nummer fire på årets terrierliste: NV04 Marstens Amanda. I skrivende stund ikke fylt to år, og en lovende fox.

Årets terrier har blitt kåret 26 ganger - halvparten av gangene har Grethe Bergen-

dahl eid vinneren. Av de vi ikke har nevnt så langt så vant Int Nord GB Uch Aywire Adam i 1985, den siste importen tatt inn sammen med Kjølstad og Kolstø. I 1988 vant Int N S Uch Little Big Man. Året etter sto Int Nord Uch Baxee Killick Seaman på toppen. I 1996 toppet Int Nord GB Am Uch NV96 Burrendale Escort of Purston listen, forøvrig far til Marstens Busy som vant i 2000.

Ny farge til landet

Hjemme på Rykkinn løper noen unge foxterriere som Grethe har håp for. Vi har nevnt Amanda, en annen er Petter - Marstens Gingerale. Han er under året, og det som gjør ham ekstra spennende er fargen.

- Helt siden jeg var i Roundway kennel har jeg ønsket meg brun/hvit fox. Det fantes noen pene på den tiden, men de døde ut. Nå tar en gjeng med amerikanske oppdrettere vare på fargen.

I 2001 importerte Grethe Bergendahl en valp fra USA. Med Cedarbriar Coeur De Catherine, Cathy blant venner, gikk en drøm i oppfyllelse. I fjor sommer ble det første kullet født, og fire av valpene var brun/hvite - eller ginger, som fargen opprinnelig het. Derav navnet på Petter. Grethe var veldig spent, og kunne glede seg over fire valper med den nye fargen av seks i kullet. Faren var Monkey, den store favoritten, som nå har gått bort.

Oppdretterfasiten?

Hva er så oppskriften for den suksess som Grethe Bergendahl og kennel Marsten har hatt så langt, som ble kronet med NKKs oppdretterpris i 2001?

- Ruhåret fox terrier er en uhyggelig liten rase, og det er mye av det samme blodet i Skandinavia. Derfor må vi importere hunder, frossen sæd, eller reise ut for å få nytt blod.

Allerede i 1987 importerte Grethe frossen sæd fra England med meget vellykket resultat.

Hun har alltid importert det hun vil ha for sin egen del. Men det nye blodet har også vært til gagn for søsterlandene.

Grethe setter også ærlighet som en viktig faktor for vellykket oppdrett.

- Vi oppdrettere må være åpne og ærlige om det som blir født hos oss. Det hjelper ikke rasen å tie i hjel defekter og sykdommer - de dukker opp uansett.

Hun savner miljøet på slakteriet på Grønlands Torg, hvor alle snakket med alle, og alle var åpne om sine problemer og mangler.

Fox terrier har en liten populasjon, så for å unngå innavl er det viktig enten å importere eller å dra ut for å få nytt blod i rasen. Allerede i 1987 importerte Grethe Bergendahl frossen sæd. Det ble til disse fem, hvorav fire ble champions.

Bergendahls dommergjerning

Vi kommer ikke utenom Grethe Bergendahls mangeårige dommergjerning. I 1972 begynte hun å dømme. Den gangen skulle ikke dommere dømme egne raser, så hun begynte som elev på retrievere, og deretter såkalte store selskaphunder - det vil si mange av de som er i dagens gruppe 1 og 2. Etter dommerkurs, elev- og aspirant-tjeneste spurte Grethe om å få utvide til terrier.

- Jeg fikk blankt avslag, og protesterte da ved ikke å ta avsluttende muntlig eksamen. Jeg ville dømme terriere!

Men i 1972 ble det ny formann i kennelklubben, og dermed ny politikk. Grethe ble oppfordret til å fullføre dommerutdannelsen på selskaphundene, mot å få begynne som dommeraspirant på terrier.

- Jeg gikk aspirant på terrier på Sjølyst og fløy mellom to ringer hele dagen. Jeg besto, og var terrierdommer fra 1973.

Noen høydepunkt har vært verdensutstillingene i Dortmund 1981 og i Finland i 1998, samt Crufts i 2002. I 2008 skal hun dømme ruhåret foxterrier og bullmastiff på Verdensutstillingen i Stockholm.

Favoritten fra Crufts

Hennes dommergjerninger har også bidratt i oppdrettet.

- Den engelske foxterrierklubben arrangerte jubileumsutstilling i 2000. Jeg satte en debutant opp som beste valp, som jeg likte ubeskrivelig godt. Da jeg dømte på Crufts i 2002 ble han BIR for meg. Han vant også gruppa!

Grethe ba pent om frossen sæd etter ham, GB S Uch Fairwyre Commander at Grambrae, men eieren sa nei. Han var nemlig så takknemlig for at Grethe satte opp Ben på sin første utstilling, så hun skulle få låne ham inntil videre. Men han skulle stille på Crufts 2003, så hun måtte vente til da.

Og Grethe ventet, kunne se Ben ta sitt tredje strake BIR på Crufts, og ta ham med hjem. Fordi Ben var kupert, kunne han ikke stille i Norge. Men han fikk mange avkom i Norden og Nederland. Før tispas Grethe ville bruke ham på fikk løpetid, ble han solgt til Japan.

Grethe Bergendahls nederlandske venninne hadde paret ei tispes med Ben, så de eier nå en hannhund fra det kullet sammen

Int GB Am N S Uch NV93 Louline Heartbreaker (Foto: Hanne Bolgnes)

Int Nord GB Am Uch NV96 Burrendale Escort of Purston (Foto: Jan Kolpus)

- Junior Amsterdamvinner-04 Waggers's Dutch Commander.

Forhåpentligvis vil Lille Ben, Petter, Naughty og Amanda gi mye glede framover for kennel Marsten.

Fra venstre: Int Nord Uch NV94 NordV94 Marstens Boomerang - nr 2 Topp Terrier 1994. Foto i midten: Int Nord Uch NV95 EUV97 NordV98 Marstens Wonky Monkey, Grethe Bergendahls kanskje beste fox noensinne. Foto til høyre: Int Nord Uch NV00 Marstens Busy ble Årets Terrier i 2000, en av de 13 gangene Grethe Bergendahl har vunnet. (Foto: Zoltan)